

розміщеного на території регіонів, побудову з урахуванням цього балансу активних зовнішньоекономічних зв'язків певної території. В умовах жорсткої конкуренції необхідною стає підтримка уряду в наданні привабливих умов для здійснення експортно-імпортних операцій експортоорієнтованих підприємств регіону, що є основою «Експортної стратегії України» [2].

Література:

1. Кішчак І. Т. Статистична характеристика товарної структури експортно-імпортних потоків Миколаївської області. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20163\(119\)/sep20163\(119\)_140_DyominaVM, KishchakIT, OgiyenkoAV.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20163(119)/sep20163(119)_140_DyominaVM,KishchakIT,OgiyenkoAV.pdf).

2. Експортна стратегія України («дорожня карта» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80#Text>.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Ю. В. ФЕДОТОВА, канд. екон. наук, доц.,
зав. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

У процесі свого економічного розвитку зарубіжні країни напрацювали достатній обсяг засобів і методів створення правових, економічних, фінансових та організаційних умов для успішного функціонування малого бізнесу у конкурентному ринковому середовищі.

Головним чинником розвитку малого підприємництва (авт. – у нашому дослідженні будемо вважати, що «малий бізнес» і «мале підприємництво» є синонімічними поняттями) є ефективна державна підтримка. Розвинені країни використовують схожий набір методів і форм економічної й адміністративної підтримки:

- програми підтримки малого бізнесу;
- створення та розвиток спеціальних структур, які представляють права й здійснюють інформаційну, консультаційну, інвестиційну допомогу малому бізнесу;
- пільгове оподаткування;
- антимонопольне регулювання;
- розподіл державних замовлень малим підприємствам;
- розробка і реалізація правових актів із підтримки суспільних організацій, взаємодія малого і великого бізнесу та інші форми підтримки.

Досвід державної підтримки малого і середнього підприємництва (МСП) в Японії представляє окремий інтерес. Управління всією японською інфраструктурою підтримки і розвитку МСП здійснює державне агентство по малим і середнім підприємства (SMEA), яке здійснює глобальну стратегію уряду Японії у галузі МСП. Ця структура активно взаємодіє з рядом крупних приватних і державних організацій, науково-дослідних центрів, серед яких

організація з інновацій і розвитку МСП в Японії (SMRJ) відіграє ключову роль. SMRJ включає в себе чотири технологічні парки, бізнес-інкубатори, дев'ять інститутів по вдосконаленню технологій і управління МСП.

Крім того, в Японії постійна увага приділяється створенню нових МСП для розвитку економіки окремих регіонів та сприяння промислового і технологічного співробітництву між підприємствами.

Діяльність Японської національної фінансової корпорації орієнтована на кредитування малих і мікропідприємств. Банк Soko-Chukin є спеціалізованою кредитно-фінансовою установою, створеною японським урядом з метою надання фінансової допомоги кооперативним об'єднанням малого і середнього бізнесу та організаціям, ними створеними. Держава гарантує і страхування кредитів, наданих малим і середнім підприємствам через додаткову систему державного кредиту.

Цікавим є і досвід Китаю у підтримці малого бізнесу. Активна підтримка і просування малого і середнього бізнесу є одними з пріоритетів китайського уряду. У системі управління всіма малими і середніми підприємствами у Китаї давно практикується «колективне управління», коли відсутній єдиний центр управління, однак створені галузеві органи управління, й існує спеціальний орган для узгодження можливостей виходу на зарубіжні ринки китайських малих і середніх підприємств – Координаційний центр по зовнішньому співробітництву малих і середніх підприємств у Китаї.

Крім того, діє суспільна інформаційна служба China SME Online (CSMEO). Вона повідомляє про вакансії на підприємствах малого і середнього бізнесу у різних регіонах та містах країни. Мережа збирає та надає інформацію роботодавцям про осіб, що шукають роботу, здійснює консультації підприємців, надає вичерпний перелік технічних та освітніх послуг.

Досвід багатьох країн демонструє, що найбільш ефективно державну політику підтримки та розвитку малого бізнесу можна здійснювати через спеціалізований урядовий орган, що має достатні ресурсні можливості та повноваження. У США це Адміністрація малого бізнесу (SBA), у Великобританії – Національне Агентство по обслуговуванню малого бізнесу (SBS), у Німеччині – Генеральний директорат малого і середнього бізнесу, ремісництва, послуг та вільних професій (DG VIII) Федерального Міністерства економіки і технологій (BMWA) [1, с. 36–37].

SBA вирішує наступні основні завдання: надає фінансову підтримку малим підприємствам; сприяє в отриманні державних замовлень; проводить експертизу нових підприємницьких ідей; надає консалтингові послуги у галузі управління та технічну допомогу.

Кредитування малого бізнесу у США відбувається із двох джерел: Адміністрації малого бізнесу і комерційних банків. Найбільша частка кредитів надається адміністрацією малого бізнесу.

У Німеччині з метою розвантаження органів державного управління ряд функцій із підтримки малого бізнесу переданий певним публічно-правовим інститутам, у тому числі спеціалізованим банкам і саморегульованим організаціям приватного бізнесу. Державна підтримка малого бізнесу у

Німеччині включає більше 500 програм федерального і регіонального значення, що сприяють інвестиційній активності. Сприяння реалізується у наданні технологій і відповідної економічної інформації, а також фінансуванні з державного бюджету економічних і технічних заходів із навчання та підвищення кваліфікації співробітників і керівників малого бізнесу.

На нашу думку, для України сьогодні є необхідними є активний розвиток малого і середнього бізнесу і, як наслідок, збільшення його частки у ВВП. Дослідження та застосування світового досвіду у значній мірі сприяло б правовій та організаційній системі підтримки і регулювання МСП.

Література:

1. Жураковский А. С. Мировой опыт поддержки малого предпринимательства. *Вестник ТГУ*. 2012, Выпуск 1 (105). С. 35–38.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ю. В. ФЕДОТОВА, канд. екон. наук, доц.,
зав. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

Є. В. ВИСОЦЬКИЙ, студент

*Харківський національний університет міського господарства імені
О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

У сучасних умовах зовнішньоекономічна діяльність підприємства є основною ланкою зовнішньоекономічного зовнішньоекономічна діяльність підприємства є основною ланкою зовнішньоекономічного комплексу країни. Ефективна організація зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) чинить безпосередній вплив на підсумки функціонування підприємства – прибуток, рентабельність, термін окупності інвестиційних проєктів. Тому розгляд питання організації системи управління ЗЕД є актуальним для будь-якого підприємства.

Відсутність оптимально розробленої стратегії управління ВЕД підприємства призводить до того, що управлінські рішення носять різноспрямований суперечливий характер, і це стає причиною неефективності ЗЕД підприємства та знижує економічну доцільність його діяльності в цілому.

Функціональні відділи та служби, які сприяють роботі підприємства, що здійснює ЗЕД, можна розділити на три групи:

– група відділів і служб, що здійснюють планування: планово-економічний, валютно-фінансовий, транспортний відділи, бухгалтерія;

– група відділів, які займаються безпосередньо маркетингом: інженерно-технічний відділ, кон'юнктури і цін, реклами та виставок, спільних підприємств, технічного обслуговування та запчастин;

– група відділів, які забезпечують прийняття та виконання управлінських рішень: відділи розвитку, АСУ, кадрів, зарубіжних командировок, канцелярія, адміністративно-господарський відділ.